



Can Montells: Glòria i decadència d'una masia històrica

Malgrat de ser una de les masies de Cardedeu amb més forta tradició, el lamentable estat de Can Montells fa temer pel seu futur.

La masia de Can Montells és la més antiga de les que rodegen el nostre terme. I també queda sense dubte que és la més representativa de les seixantena de cases de pagès que figuren al recent volum publicat a la nostra vila pel Casal de Cultura, i que encapçala la portada del llibre.

Cal remarcar que en Bernat de Montells és ja esmentat l'any 1272, en la Carta de Repoblació concedida per el rei Jaume I: «...quins rēdits i eixides volem que es recullin i rebin en avant durant tots III anys sobredits per mà d'en Bernat de Montells i d'en Pere de Lledó, i s'esmercin en la dita obra...

Efectivament, en Bernat de Montells, és un vertader prohoms en els anys en que Cardedeu començava a constituir-se en un poble amb pròpies atribucions.

També, segons l'esmentat llibre, existeix un pergami de la casa Montells a l'Arxiu local, de l'any 1223, en que Bernat de Montells, cedeix el seu cos, per a que el sepultin a la seva cofradia, i fa el seu exhaustiu testament.

Mil anys enrera tot el centre de la població, Sant Corneli, el carrer Major, la plaça Vella i la nova, pertanyien a la família Montells, així com amplies terres de la Coma, on es troba la masia que avui comentem concretament, les terres del Marital, a l'actual cementiri de Cardedeu, la Serreta, i altres terres de Cànoves. Aquesta família tenia un banc de preferència al presbiteri, encara a la centúria pasada, i una sepultura a l'església parroquial, i quan es tractava de fer ball a la plaça Nova -diu el senyor Balbey-, era

necessari el seu permís, i per aquest motiu també requeia sobre aquesta família la representació dels principals càrrecs oficials de la població.

D'aquell esplendor de la família Montells, durant els anys on es desenvolupa normalment la nostra nacionalitat, no queda res més que l'antiga masia de la Coma, el barri pagès del nord-oest de la població, i molt a prop del parc dels Pinetons. Aquesta masia, amb barri tancat i portal amb dovelles, té tres magnífiques finestres conopials, una petita torre rodona, per a la defensa, una bona xemeneia, i un rellotge de sol. La casa va baixant amb les cuadres i porxos, segons l'inclinació del terreny, que bascula amb les feixes que es va inclinant a la part llevant.

Fa uns anys que sembla que es va intentar la urbanització d'aquells terrenys, però tot va quedar en l'asfaltat d'un carrer que puja fins gairebé els mateixos peus de l'antiga masia. Però tot va quedar parat, potser afortunadament, i avui, Can Montells és una masia encara en algunes condicions, però que els anys que han passat sense ésser habitada, van destruint de mica en mica, van descarant la teulada i van fent més difícil els seu retrobament i la seva reconstrucció. Tot això fa ben penós avui parlar de Can Montells com una masia històrica, i amb prou valors sentimentals pels cardedeuencs, per a que algú es fés càrrec de retrobar aquesta masia per a Cardedeu, adequant-la per alguna activitat cultural. Tota solució, per altre part, seria prou ben rebuda per la la salvació d'aquest mas, tan a la vora del nostre passat històric, i tan vinculat a una de les famílies més representatives de la vila.

Creiem que cal donar el crit d'alarma, perquè encara que fossin a mans particulars, Can Montells fós salvat per a la nostra cultura i el nostre passat col·lectiu

